

De gouden regel van pensionerend directeur Willemien Kamphuis:

‘Altijd in gesprek blijven’

Na dertig jaar sociaal en maatschappelijk werk in Bunschoten-Spakenburg gaat Willemien Kamphuis volgende week met pensioen. Als directeur zag zij De Boei de laatste jaren uitgroeien tot een brede organisatie voor sociale basishulpverlening. „Een waarschuwend vinger helpt niet, betrokkenheid tonen wel.”

HANS VELTMEIJER

De Boei richt zich op preventie van problemen en de participatie van mensen in de samenleving. Daar zijn de twaalf betaalde krachten druk mee, maar deze ‘basisorganisatie’ drijft vooral op de circa 170 vrijwilligers, weet Willemien Kamphuis. „Die vinden in Bunschoten-Spakenburg is geen enkel punt. Daar is het dorp groot in. Het is een heel hechte samenleving waarin mensen iets voor elkaar willen betekenen. Ze vinden het heerlijk om iets voor elkaar te doen.” Is dat niet overal het geval? Zij denkt van niet. Waar ze woont bijvoorbeeld, in Nieuwland, is het „toch meer los zand”.

Ze startte dertig jaar geleden als coördinator ouderewerk bij SWOB, waar ze later directeur werd. Na de samenvoeging met De Schutsluis (maatschappelijk werk en jongerenwerk) en de geboorte van De Boei ging ze verder als adjunct-directeur van de nieuwe organisatie, gevestigd in Zorg- en Wooncentrum De Haven. Vlak voor haar pensioen maakte ze vorige week de verhuizing nog mee naar het gloednieuwe gebouw aan de Bickersweg, tegenover het gemeentehuis. Iets kleiner is de behuizing, „maar het voelt ruimer”. En de deur staat nog altijd open. „Wij zijn er voor de mensen in Bunschoten-Spakenburg. Ze kunnen altijd bij ons binnenlopen en krijgen alle aandacht. Dat is ook onze kracht; we maken tijd vrij voor mensen.”

Begeleiding

Toen zij drie jaar geleden Bram Rebergen opvolgde als directeur was De Boei een grotere organisatie. Daarna werd het maatschappelijk werk ondergebracht bij De Lingt. „Daar zijn meerdere hulpverleners die zich bezighouden met de complexere gevallen. Wij zitten meer in de beginfase van problemen.” Daarnaast werkt De Boei samen met al die maatschappelijke organisaties in een krachtig netwerk dat zo goed als de gehele lokale samenleving omvat.

De effecten van de politieke keuze om mensen langer zelfstandig te laten wonen, merkt zij dagelijks. „Mensen die vroeger werden opgenomen met psychische klachten of beginnende dementie moeten het nu langer alleen met

Willemien Kamphuis zag De Boei uitgroeien tot een brede organisatie voor sociale basishulpverlening. (foto: Hans Veltmeijer)

hun omgeving redden. Daardoor worden mantelzorgers veel zwaarder belast. De meeste mensen willen ook zo lang mogelijk zelfstandig wonen en de partner wil blijven begeleiden, maar dan moet je opletten dat je er niet samen aan onderdoor gaat. Let op jezelf, vertellen we mantelzorgers dan ook steeds.”

‘Eigenlijk is dit werk te leuk om mee te stoppen’

In het Alzheimer Café van De Boei kunnen die mantelzorgers terecht voor vragen en ondersteuning. Dat is hard nodig, weet ze. „Als mantelzorgers niet weten wat dementie inhoudt, is er steeds ruzie. Want pas in het eindstadium van dementie komen mensen in aanmerking voor beschermd wonen. Maar de fase daarvoor is al heel zwaar. Dan veranderen mensen van karakter en dat is heel moeilijk voor de partner.”

Huiskamers

De Boei heeft ook een aantal ‘huiskamers’ voor ouderen in het dorp. In De Woelige Hoek zijn bijvoorbeeld twee inloopochtenden in de week. „In dit dorp wordt veel door de samenleving zelf georganiseerd, door kerken en verenigingen. Maar ik wil niet dat mensen tussen wal en schip vallen en vereenzamen. Daarom gaan we nu ook maaltijden aanbieden in de Huiskamer.” De belangstelling is groot, maar dan nog, beseft Willemien Kamphuis, is dit slechts het topje van de ijs-

berg. „De meeste mensen denken dat ze het wel redden. Maar dat is niet altijd zo.”

Dezelfde functie, mensen bij de samenleving houden, heeft het rijdende Buurttcafé. Een overbodige bus van het jongerenwerk wordt daarvoor ingezet. „Soms ontstaan dingen toevallig. We gaan ermee de wijk in en bellen bij mensen aan om ze uit te nodigen voor een kopje koffie. Dan horen we wat er speelt en waar behoefte aan is. Dat loopt gesmeerd.”

En ze is trots op het Cliënten Informatie Punt (CLIP) in het gebouw van De Boei. Hier kloppen jaarlijks bijna duizend inwoners aan voor hulp bij het invullen van formulieren en om wegwijs te worden in voorzieningen. Het wordt dagelijks gerund door een groep vrijwilligers.

Grens

Bijna net zo laagdrempelig is het sociaal werk voor 75-plussers. „We bellen hen allemaal op om een afspraak voor een bezoek te maken. Sommigen vinden dat niet nodig. Dan gaan we toch het gesprek aan en vragen we ze hoe ze de toekomst zien. Hoe ze prettig oud willen worden en wat wij daaraan kunnen bijdragen.”

Ze beschouwt het als de sleutel tot preventie en effectieve hulpverlening: het gesprek blijven aangaan. Ook bij jongeren. Op elke basisschool is een sociaal werker actief in de groepen 7 en 8. Die houdt de jongeren een beetje in de peiling én probeert ouders ervan te overtuigen toch vooral in gesprek te blijven met hun kind en niet teveel te waarschuwen. „Dan gaan kinderen juist doen wat je niet wilt. Zorg

dat je in gesprek blijft en de kanalen openhoudt. Wat kom je tegen, waar schrik je van? Een waarschuwend vinger helpt niet, betrokkenheid tonen wel. Als je het contact met je kind verliest, heb je een probleem.” Het is vaak lastig, geeft zij toe. Wanneer laat je de teugels vieren en wanneer trek je ze juist aan? „Een grens aangeven, ervaren kinderen ook vaak als heel fijn. Dan weten ze dat je van ze houdt. En soms is een time-out het best voor beide partijen.”

Voorbeeldgedrag

De Boei doet ook veel aan alcohol- en drugspreventie onder jongeren. Zij neemt waar dat de nieuwe wetgeving een positieve uitwerking heeft. „Landelijke cijfers tonen ook dat de jeugd tegenwoordig later begint met drinken. Als ouders kun je je nu gewoon aan de wet houden en drinken onder achttien jaar verbieden. En het probleem wordt door die wetgeving een gespreksonderwerp en dat is altijd goed.”

Ze wijst op het belang van het voorbeeldgedrag van ouders. Met name wat betreft drinken en roken. „Veel ouders en grootouders hebben niet door wat voor invloed hun gedrag heeft op het kind. Wij wijzen kinderen erop dat ze hun eigen norm kunnen stellen en niet mee hoeven doen met wat anderen doen. Of hun ouders nadoen. Ze vinden het bijvoorbeeld verschrikkelijk wanneer hun ouders roken. Wij proberen ze stevig in hun schoenen te laten staan zodat ze dat ook durven zeggen.”

Eigen keuze

De Boei wordt volledig gefi-

nancierd door de gemeente. De verhouding met de subsidieverstrekker is goed, benadrukt ze. Al moet ieder jaar weer worden gerapporteerd aan welke activiteiten er precies geld is besteed en hoeveel. „Dat is ook terecht. Het is gemeenschapsgeld, dus we moeten aantonen dat we er goede dingen mee doen.”

Haar opvolger gaat zich ook bezighouden met nieuwe projecten die zij nog heeft opgezet. Naast de maaltijden in de Huiskamer zijn dat buurtbemiddeling - soms lopen burenrudies zelfs uit op verhuizingen - en begeleiding bij financiële problemen. Dat laatste is flink toegenomen. „Veel mensen met weinig inkomen zijn nu afhankelijk van De Genadebank. Maar daarmee creëer je wel een afhankelijkheid. Willen we dat? In cursussen werken we met een kasboekje, zodat mensen inzicht krijgen in waar hun geld heen gaat.”

Op 31 mei neemt ze tijdens een receptie in restaurant De Mandemaaker echt afscheid van haar collega's, vrijwilligers en andere mensen die haar na aan het hart liggen. Dat gaat ze ook het meest missen straks: de belevenissen met al die mensen. Het was haar eigen keuze om niet nog een jaar door te gaan. „Maar eigenlijk is dit werk te leuk om mee te stoppen”, lijkt ze toch wat te twifelen. Ze krijgt er wel iets voor terug. Meer tijd om te sporten, musea te bezoeken, cursussen kunstgeschiedenis te volgen en pastoraal werk te doen bij de kerk in Amersfoort-Noord. „En als ze krap zitten bij de telefoondiensten word ik vast ook wel vrijwilliger bij De Boei.”